

Handläggare
Sara Uusimäki
Telefon: 08 501 150 29

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2024-10-24

Remiss av Ersättningsnivåer daglig verksamhet (LSS)

Svar på remiss från kommunstyrelsen (dnr 2024/492)

Förvaltningens förslag till beslut

Skarpnäcks stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Under 2023 tog kommunstyrelsen, tillsammans med socialnämnden och stadsdelsnämnderna, fram ett förslag på nya ersättningsnivåer inom daglig verksamhet (LSS) med målet att minska antalet nivåer och för att på ett bättre sätt balansera den enskildes behov. I remissvaren för förslaget gjordes bedömningen att delar av förslaget hade behov av ytterligare utredning. Stadsledningskontoret har utifrån den utredningen föreslagit ytterligare förändringar.

Stadsledningskontoret föreslår förändringar i bedömningsmatris och frågeformulär för bedömning samt att antal nivåer i nuvarande ersättningssystem för daglig verksamhet (LSS) minskas från sju till fem. Ersättningen föreslås öka i de lägsta nivåerna och minska i de högsta. Förslaget är beräknat utifrån att det på totalen ska vara kostnadsneutralt för staden.

Förvaltningen anser att förslaget om förändrade ersättningsnivåer är behövligt för att bättre möta målgruppens behov. Förvaltningen ställer sig positiv till att revidera bedömningsmatris och frågeformulär för att bättre fånga den enskildes behov. Förvaltningen ser positivt på att staden i stort inte ser några betydande ekonomiska skillnader, men framför att den egna förvaltningen tillhör dem som beräknat kommer se en negativ ekonomisk konsekvens som kräver anpassningar för budgethållning.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden har mottagit en remiss om ersättningsnivåer för daglig verksamhet från kommunstyrelsen. Remissen ska vara besvarad den 31 oktober 2024.

Övriga remissinsatser är stadsledningskontoret, socialnämnden, samtliga stadsdelsnämnder, Attendo, Bambi ekonomiskt förening, Famna, Främja, Frösunda, Misa, Nytida, Omsorgshuset, PULS samt Utvecklingspedagogik.

Ärendet

Vid införandet av det nuvarande resursfördelningssystemet fanns krav på att nivåsystemet skulle baseras på den enskildes behov, till skillnad från den tidigare bedömningen som baserades på tidsåtgången för insatsens utförande.

Som grund till de nuvarande ersättningsnivåerna ligger ett särskilt bedömningsinstrument som infördes 2008, strax innan införandet av LOV. Bedömningsinstrumentet reviderades 2010 för att bättre ta hänsyn till personer som inte har stora fysiska funktionsnedsättningar men behov av andra slag, till exempel motivationsarbete. Systemet bygger på en femgradig skala, från inget behov till totalt behov av stöd och omvårdnad. Bedömningen görs utifrån sju olika livsområden där de totala poängen i bedömningen översätts till olika ersättningsnivåer per dygn.

Stadsledningskontoret skickade i mars 2022 ut en enkät till stadsdelsnämndernas beställarfunktion och privata och kommunala utförare. Översynen visade att både beställare och utförare var positiva till att översynen genomfördes. Av översynen framkom att utförare under flera år haft synpunkter på nuvarande ersättningssystem, bland annat att ersättningsnivåerna är felbalanserade och att de behöver ses över. Ett åtgärdsförslag var då att höja de låga nivåerna och sänka de höga nivåerna. Flera utförare anser att det viktiga motivationsarbetet för att utveckla den enskildes möjlighet till arbete inte ryms i de lägsta nivåerna. I översynen konstaterades även att staden har fler nivåer i jämförelse med många andra kommuner.

Det är av stor vikt att ersättningssystemet är utformat på ett sätt som främjar den enskildes förmåga att delta i sysselsättning och att komma ut på arbetsmarknaden. Översynen visar att det kan vara av betydelse att ha fler timintervall av deltagandegrad än nuvarande som endast är hel- och deltid, så att det i högre grad än nuvarande system påverkar utförarens ersättning om den enskilde är fler timmar på den dagliga verksamheten.

Ett förslag som lyftes fram i översynen var att i samband med beräkningen av en förändring av antalet nivåer även utforma en ersättning där ersättningen utgår till utföraren även en tid efter att den enskilde börjat arbeta på den ordinarie arbetsmarknaden. Detta för att den enskilde ska få särskilt stöd i övergången.

Stadsledningskontoret har yttrat sig gällande systemet för ersättningsnivåer och menar att det finns ett behov att anpassa ersättningen utifrån målgruppens ändrade behov. Stadsledningskontorets förslag innebär förändringar i ersättningsnivåerna utifrån följande.

Föreslagna ersättningsnivåer

Stadsledningskontoret föreslår att nivåbedömningen grupperas om i enlighet med föreslagna nivåpoäng för att bättre balansera ersättningsnivån i förhållande till den enskildes behov. För att få fram ersättningsnivåer som så långt det är möjligt ersätter för den enskildes resursbehov så har arbetsgruppen arbetat med att beräkna färre antal nivåer och fler timintervall för deltagandetimmar. I förslaget har antalet nivåer minskats, ersättningen i de lägsta nivåerna har ökat och i de högsta nivåerna föreslås ersättningen minska.

De föreslagna ersättningsnivåerna är fem till antalet med tre spann av deltagandetimmar per vecka. Om en personlig assistent medföljer den enskilde i den dagliga verksamheten minskas ersättningen med 30 procent, nuvarande skillnad är 38 procent. Stadens nuvarande ersättning för deltagandetimmar om hel- och deltid är inte optimala. Det är en stor diskrepans vid den enskildes närvaro om fyra timmar per vecka och vid en närvaro om 24 timmar per vecka med samma ersättning till utförarna.

Stadsledningskontoret föreslår tre olika ersättningsnivåer av timintervall för deltagandetimmar per vecka. Föreslagna timintervall är 1-10 timmar, 11-24 timmar samt 25 timmar upp till heltid (40 timmar). Ersättningen i timintervall 11-24 timmar per vecka förslås vara 80 procent av heltid och ersättningen i timintervall 1-10 timmar per vecka 63 procent av heltid.

Det kan finnas olika skäl till att enskilda personer i kortare eller längre perioder har låg eller ingen närvaro på den dagliga verksamheten. Det är viktigt att beakta att lågt deltagande, även under längre perioder, inte behöver betyda att den enskilde inte har behov av insatsen. Det finns ingen nedre gräns för hur många timmar den enskilde måste delta i daglig verksamhet för att ha rätt till insatsen, en individuell bedömning får göras i varje enskilt fall.

Om den enskilde inte deltar alls eller i låg omfattning behöver dock orsaken till detta följas upp. En individuell bedömning får sedan göras gällande om den enskilde har fortsatt behov av insatsen eller inte. Stadsledningskontoret föreslår mot bakgrund av detta att lägsta antalet deltagandetimmar ska sänkas från fyra timmar per vecka till en timme per vecka.

Förändring i stadens bedömningsinstrument

Socialnämnden fick i budget 2023 uppdraget att i samråd med kommunstyrelsen uppdatera dokumentationen för det bedömningsinstrument som ligger till grund för ersättningsnivån. Av översynen framkom bland annat att det finns behov av att förbättra dokumentationen för bedömningsinstrumentet.

Förslaget är att nivåbedömning görs utifrån tio livsområden och värderas utifrån en femgradig skala av stödbehov. Stadsledningskontoret framför även ett behov av att bedömningsmodellen behöver vara mer transparent och ha en tillgänglig dokumentation för att säkra lika bedömning över staden. Som ett led i detta föreslås att utöka med frågor som rör motivationsarbete. Att utöka antalet frågor, med frågor som på ett tydligare och mer specifikt sätt handlar om personalens arbete med att motivera den enskilde inom de olika livsområdena, klargör att motiveringsarbete vägs in och tas i beaktande när man bedömer behovsnivån hos den enskilde. Frågorna och matriserna har uppdaterats inom samtliga livsområden. Social interaktion och psykisk hälsa är de livsområden som har förändrats mest, där samtliga frågor har förtydligats.

Kostnads- och verksamhetsmässiga konsekvenser av förslaget

Stadsledningskontoret menar utifrån beräkningar baserat på det antal personer som den 26 augusti 2023 hade insatsen daglig verksamhet så skulle kostnaderna för staden ändras marginellt utifrån förslagen förändring av ersättningsnivåerna. Då en sammanläggning av nivåer och en omfördelning mellan låga och höga nivåer görs så kan vissa stadsdelsnämnder dock påverkas mer negativt än andra. De stadsdelsnämnder som har förhållandevis många personer som har insatsen daglig verksamhet i nuvarande nivå 5 och 7 kan påverkas negativt av det föreslagna ersättningssystemet.

Av de personer som idag har beslut om deltid så har cirka 80 procent valt en privat utförare. Det innebär att det främst är privata utförare som får minskade intäkter utifrån förslaget att införa tre olika ersättningsnivåer av timintervall för deltagandetimmar per vecka. Vid en genomgång av samtliga privata utförare kan

stadsledningskontoret konstatera att det innebär en intäktsminskning med cirka 2,8 procent för stadens privata utförare.

Stadsledningskontoret anser att föreslagen modell på ett bra sätt tar i beaktande de synpunkter och iakttagelser som gjorts i tidigare översyn. Genom föreslagen förändring förbättras förutsättningarna för det viktiga motiverande arbetet hos personer även i de lägre nivåerna. Förslagen modell kan även öka möjligheten att bryta social isolering, skapa meningsfullhet och förbättra möjligheterna för den enskilde att närma sig arbetsmarknaden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ- och familjestöd. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp samt pensionärsråd den 17 oktober 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till att nuvarande ersättningsnivåer och bedömningsmatris har setts över. Förvaltningen ställer sig positiv till att frågor kring stöd för motivationsarbetet finns med i bedömning av stödbehov.

Förvaltningen vidhåller, sedan tidigare remissvar, den positiva inställningen till att höja de lägsta nivåerna för ersättning och ser positivt på att staden i stort inte ser några betydande ekonomiska skillnader. Förvaltningen vill dock även vidhålla att det är oroväckande att en höjning av de lägsta nivåerna görs på bekostad av de högre nivåerna. Skarpnäcks stadsdelsförvaltning tillhör dem som beräknat kommer se en negativ ekonomisk konsekvens som kräver anpassningar för budgethållning.

Förslaget om ersättningsnivåer och bedömningsmatrisens omarbetning möjliggör enligt förvaltningens mening en bättre anpassning till den enskildes behov av stöd i insatsen och möjlighet för den enskilde att närma sig arbetsmarknaden. Revideringen av frågorna gällande livsområdena social interaktion och psykisk hälsa bidrar till detta.

Barnkonsekvensanalys

Insatsen daglig verksamhet riktar sig till personer i yrkesverksam ålder. Beslut gällande ersättning för daglig verksamhet påverkar därför inte barn i direkt mening.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen bedömer att ärendet inte innefattar bestämmelser som föranleder att det riskerar uppstå skillnader mellan könen.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Karin Bülow
Stadsdelsdirektör

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Hanna Jakhammer
Avdelningschef

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Tjänsteutlåtande: KS 2024/492
2. Bilaga 1. Ersättningsnivåer Daglig verksamhet (LSS)
3. Bilaga 2. Matris 9 § 10
4. Bilaga 3. Frågor 9 § 10

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Stadsdelsdirektör	2024-09-30
Hanna Jakhammer, Avdelningschef	2024-09-30